

Stanowisko Rady Przejrzystości
nr 134/2023 z dnia 27 listopada 2023 roku
w sprawie zasadności kwalifikacji świadczenia opieki zdrowotnej
„Leczenie ostrej fazy udaru niedokrwienego za pomocą
przezcewnikowej trombektomii mechanicznej naczyń domózgowych
lub wewnątrzczaszkowych” jako świadczenia gwarantowanego

Rada Przejrzystości uznaje za zasadne zakwalifikowanie świadczenia opieki zdrowotnej „Leczenie ostrej fazy udaru niedokrwienego za pomocą przezcewnikowej trombektomii mechanicznej naczyń domózgowych lub wewnątrzczaszkowych” jako świadczenia gwarantowanego z zakresu leczenia szpitalnego.

Uzasadnienie

Problem decyzyjny

Ocena zasadności wprowadzenia do wykazu świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, nowego świadczenia opieki zdrowotnej „Leczenie ostrej fazy udaru niedokrwienego za pomocą przezcewnikowej trombektomii mechanicznej naczyń domózgowych lub wewnątrzczaszkowych” – na podstawie zlecenia Ministra Zdrowia z 20.10.2023 r. w trybie art. 31c ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Świadczenie to jest obecnie realizowane w wybranych ośrodkach (24) w ramach programu pilotażowego trwającego od 2018 roku. Ocena skuteczności praktycznej proponowanego modelu organizacji leczenia ostrej fazy udaru niedokrwienego, oraz ocena ryzyka w dostępie i realizacji świadczeń, a także ocena rozwiązań opracowanych przez ośrodki uczestniczące w pilotażu. Zgodnie z Kartą Świadczenia oceniane świadczenie opieki zdrowotnej obejmuje procedurę wewnątrzczaszkowej trombektomii naczyń wewnątrzczaszkowych i przedmózgowych (ICD-9: 39.742) u pacjentów w ostrej fazie udaru niedokrwienego mózgu z rozpoznaniem według klasyfikacji ICD-10: I63 Zawał mózgu.

Udar mózgu to obumarcie części tego narządu wskutek zatrzymania dopływu krwi do tkanki mózgowej. Wyróżnia się dwa główne typy udaru: niedokrwieny i krwotoczny. Udary niedokrwienne mózgu stanowią ok. 80% przypadków udaru. Do tej kategorii należą udary zakrzepowo-zatorowe spowodowane zmianami

miażdżycowymi (40%), udary zatorowe, których główną przyczyną są zatory pochodzenia sercowego (15%–30%) oraz udary lakunarne (15%–30%) w obrębie małych naczyń tętniczych. W 2019 roku w Polsce wystąpiło łącznie 56,1 tys. nowych przypadków udaru niedokrwiennego u kobiet i mężczyzn w porównaniu do 50,3 tys. w 1990 roku. Śmiertelność pacjentów z pierwszorazowym udarem niedokrwiennym w 2019 r. dla 7, 30 i 90 dni od daty przyjęcia do szpitala wynosiła kolejno: 6,8%, 14% i 20,6%.

W przypadku udarów niedokrwiennych w ostrej fazie stosuje się dwie metody: leczenie trombolityczne i trombektomię mechaniczną. Trombektomia mechaniczna jest uważana za jedną z najnowocześniejszych metod leczenia udaru niedokrwiennego mózgu. Zabieg ten polega na usunięciu wewnątrznaczyniowym zatoru z tętnicy mózgu. Często jest poprzedzany trombolizą, procesem polegającym na podaniu dożylnie leku przeciwkrzepliwego, który ma na celu rozpuszczenie skrzepliny blokującej naczynie mózgowe. Zabieg jest przeprowadzany w specjalistycznym ośrodku zabiegowym zaraz po stwierdzeniu w badaniach neuroobrazowych obecności zatorów w dużym naczyniu, w ciągu 6 godzin od początku udaru i ma na celu przywrócenie krążenia krwi. Trombektomia mechaniczna jest wykonywana u około 8% chorych z udarem niedokrwiennym, w tym u 5% po zastosowaniu leczenia trombolitycznego.

Dowody naukowe

Towarzystwa naukowe (ICSWP 2023, PTN 2019, AHA/ASA 2019, ESO 2019) zalecają natychmiastowe przekazywanie osób z podejrzeniem udaru bezpośrednio do ośrodków zapewniających całościową opiekę, w tym możliwość kwalifikacji na trombektomię mechaniczną. Pacjenci kwalifikujący się do trombektomii mechanicznej powinni wcześniej otrzymać leczenie trombolityczne, chyba że jest to przeciwwskazane. Decyzje o zastosowaniu trombektomii mechanicznej uzależnione są głównie od czasu oraz od lokalizacji skrzepliny przez lekarza mającego doświadczenie w leczeniu udaru mózgu i lekarza wykonującego zabieg. Rozkład procentowy pacjentów na poszczególne ścieżki postępowania został przygotowany przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie neurologii.

Dowody naukowe (Oliveira 2022, Grunwald 2022, Albers 2018, Nogueira 2018, Tao 2022, Jovin 2022) potwierdzają, że zastosowanie mechanicznej trombektomii w porównaniu do standardowego leczenia wiąże się ze statystycznie istotnym zmniejszeniem ryzyka zgonu z jakiegokolwiek przyczyny (16,81% w porównaniu z 20,13%), zwiększeniem liczby pacjentów z niezależnością funkcjonalną po 90 dniach (45,65% w porównaniu z 27,4%), bez istotnej różnicy w zakresie objawowego krwotoku śródczaszkowego (4,78% vs 3,88%). Badania w przedłużonym oknie terapeutycznym - odpowiednio

6- 24 godz. i 6–16 godz. (badania RCT: Nogueira 2018, Albers 2018) dowodzą, że trombektomia jest równie skuteczna jak w standardowym czasie wynoszącym 6 godzin od udaru. Podobnie do 12 godz. w badaniach ATTENTION (Tao 2022) i do 24 godz. w badaniu BAOCHE (Jovin 2022). We Francji, Niemczech i Anglii leczenie udarów odbywa się w sposób zintegrowany – w ośrodkach wyspecjalizowanych w leczeniu udarów (wykonujących m.in. trombektomię mechaniczną), celem zapewnienia jakości ośrodki i lekarze wykonujący operacje muszą spełniać wymagania ilościowe (od 40 do 100 procedur rocznie w ośrodku).

Problem ekonomiczny

Obecnie korzysta ze świadczenia ok. 4,5% pacjentów z udarem niedokrwiennym mózgu, a w ciągu roku dostępność do świadczenia może się zwiększyć do 7% – 10%. W tej sytuacji szacowane maksymalne wydatki inkrementalne wynoszą od 46 000 000 zł do 109 500 000 zł według NFZ i ponad 164 000 000 zł według AOTMiT.

Główne argumenty decyzji

- *postępowanie zalecane przez wszystkie światowe towarzystwa naukowe;*
- *udowodniona w programie pilotażowym skuteczność i bezpieczeństwo w polskich warunkach;*
- *wykorzystanie nabytych podczas realizacji programu pilotażowego kwalifikacji i doświadczenia personelu;*
- *możliwość optymalizacji liczby i rozmieszczenia podmiotów leczniczych w całej Polsce;*
- *skrócenie czasu hospitalizacji poprzez modyfikację zasad i wprowadzenie standardów postępowania terapeutycznego.*

Tryb wydania stanowiska

Stanowisko wydano na podstawie art. 31c ust. 6 w zw. z art. 31s ust. 6 pkt 1*/ art. 31c ust. 6 w zw. z art. 31ca i art. 31s ust. 6 pkt 1* ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 z późn. zm.), z uwzględnieniem opracowania nr: WS.420.15.2023; „Leczenie ostrej fazy udaru niedokrwiennego za pomocą przezcewnikowej trombektomii mechanicznej naczyń domózgowych lub wewnątrzczaszkowych”; data ukończenia opracowania: 23.11.2023 r.